

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Kollár József, Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedéseiben, Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában, Bács-Almás: Rosenberg A. czégnél.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.
Tanítóknak, aljegyzőknek, irnokoknak és földmiveseknek év 8 kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Szomorú állapotok.

Az országos közélet szármalmas képet nyújt. Pang az ipar, s ennek folytán kenyértörésre kerül a dolog, munkaadó és munkás közt; a vége pedig az egészséget őrítő, becsületet támadó vagyont emésztő sztrájk. A kereskedelem helyzete ugyancsak siralmas; régi, évtizedes, jóhírű czégek sorra buknak. Fizetésképtelenség fizetésképtelenséget, csőd csődöt követ; így a hitel természetesen is megrendül, a kiknek létfenntartási alapja még meglehetősen szilárd. Az üzleti szellem tehát romlásnak indul.

A mezőgazdasághoz fűzött várakozások sem váltak be. A gabona-termés eredménye messze mögötte van annak a reménynek, melyet a gazda méltán fűzött hozzá ez év elején. A buza még valahogy kielégítette az igényeket. De a szőlő- és tengeritermés ugyancsak szármalmas. Pedig meggyünk több vidéke derék, becsületes népének létfenntartása a szőlőtelepítéssel van összenöve. Ujvidék, Bácsalmás, Jánoshalma, Szabadka, Baja, Madaras népének jórésze ettől várja boldogulását. A sokat ígérő komlótermésbe beleszólt az időjárás; s így e hasznosító gazdasági ág lelkes uttörőinek lázas, fáradhatatlan munkássága ez idén nem hozza meg a teljes sikert. A kendertermelés terjedése és értékesítésének fejlesztése elé gátat vet az

állandó törvényen kívüli állapot, mert a miniszterium nem adhatja meg a szükséges kedvezményeket s különféle segédesszközöket. A hódcságvédelmi érdekeltiségnek ez irányban való landadatlanság ügybuzgalma tehát fenakadást szenved. Az állattenyésztés és ezzel kapcsolatban a virágzásnak indult tejértékesítés nehézkesen mozog. A hussértékek hizlalásának fontos kérdése sem oldható meg a megkívánt gyorsasággal.

A háziipar fejlesztésének munkálata esigaléppel halad, mert a földmívelési miniszteriumnak kifogyott az e célra való anyagi alapja.

A közgazdasági helyzethez hasonlóan szomorú a közigazgatás állapota is. Főszolgabíró, jegyzőt meg akarják fosztani a nép előtt szükséges tekintélyétől. Magnagyobbodott munkakörével szemben csökkenteni akarják jogkörét, hatalmát. Hivatottak és hivatlanok egyaránt politikai láztól gyötört szeszélyei ide-oda ránczigálják.

Ma a miniszter így, holnap az alispán úgy adja ki rendelkezéseit, majd a vármegyei közgyűlés szokásra, szakértelemre, czélszerűségre, törvényre rá se hederítve, olyan parancsot osztogat, hogy csak a higgadt-ságuk és törvénytiszteletük óvja meg jegyzőjüket valamely drasztikusan radikális lépéstől.

Ugyan meddig marad ez így?

Mikor térnek észre a mi uraink? Csakugyan mindent föl akarnak áldozni annak az áldatlan, vészthozó politikai komédiának? Olyan fejlettek, erősek, gazdagok volnánk már, hogy társadalmi, kulturális és gazdasági érdekeinkre ily bűnös közönyt fittyet hányhatnánk?

Vigyázzanak, urak, a kik ma a politikai hóbort hatása alatt, így sérítik a mi nagy, szent érdekeinket.

Vigyázzanak, nehogy meggondolatlan lépésük, szereplési viselkedésüktől gyötört fékevesztett harczi vágyuk megboszulja magát.

Pető Lajos.

A szegedi keresk. és iparkamara évkönyve.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara múlt évi működéséről szóló jelentése a napokban jelent meg. Az „évkönyv“ a legnagyobb részletességgel számol be mindazon kereskedelmi, ipari és mezőgazdasági jelenségekről, melyek a kamara területén a lefolyt évben felszínre kerültek.

A kerület közgazdasági viszonyainak hű tükréből erőteljesen domborodik ki Bácsmegeye gazdaságának képe. Nagy elismeréssel kell adoznunk a kiváló mű jeles szerzőjének jóindulatu irányért és lelkes odaadásért, melylyel a jelentésnek Bácsmegeyére vonatkozó részét megírta. A kamarai igazgatósági ülésekről szóló tudósítások — a min a jövőben bizonyára változtatni fog a

arcot, örömtelen szemét kórházban sem láttam sehol. Többen piszkos bögrét szorongattak a kezükben. És szorongatják, nem hagyják. Pályázó bőven akad minden darab kenyérré, egyik alig hullatta ki azt a kezéből, utána kap a másik. Egyelőre elmúlt a kedvem a dohányzástól, látva az agyongyötört alakok összezsugorodott kezét és a sok szennyet, mely rájuk tapadt. Szinte megfertőztették a levegőt, a merre csapatuk járt. Mentek haza, munkájuk egész csomó gyerekek, tehetetlen öregnek a kenyere. Szegény szivar-gyári nők!

Utólag örültem, hogy a dohánygyárban nem voltam. Már az, a mit láttam, árny volt azokhoz a fényképekhez, melyekről máshol szoltam. Pedig némely, szunyogocskát elefantia fölfújó, vagy idegen mankók segédelmével biccegő utleiró szerint, a ki látatlanban ír, vagy csak másol, gyönyörűek a cigarrerák, dohánygyári munkás leányok, kurta szoknyában járnak, a cigarrera, mind megannyi grácia. Nem igaz.

Szemem a mázas cseréppel fődött Arany-toronyon akad meg a víz partján. Aranyból ugyan nincs semmi a tizenkét sarkos, egymagában álló vaskos toronyon, de azért a XIII. századból eredő, Caesar tornyának a helyén álló építkezés, érdekes. Felsőbb emeletein erkélyek.

Eredeti célja az volt, hogy erőssége legyen a mór Alcázarnak. Később Kegyetlen Péter, a terjedelmes toronyba hordatta kincseit, őriztette rabjait és tartotta megunt szeretőit. Kolumbus kincseit meg Katholikus Ferdinand őriztette itt. Végre még azért is viseli az „arany“ nevet, mert az a tizenkét gálya, mely évenként innét Portobelloba járt, tizenöt pedig Vera Cruzba, itt a

Utmutató.

(Jolán lányom emlékkönyvébe.)

E könyvet most kezemben forgatom;
Mit irjak abba biztató jelül? . . .
Látod: a bérczen, rónán, halmokon
Mienk e föld és szent azon felül!

A délibábos róna ménese
És a borág hegyeknek oldalán . . .
— Mit mondok, hidd el nem mese —
Hidd el, hidd el, világba ment Jolán!

A bérc itt kedvesb, árnyék hűvösebb
És zengő nyelvünk fülmile dala;
És ha nagyon is, nem fáj ugy a seb,
Mint melyet vágott más népnek vasa.

Magyar vagy s kétszer nem mondom neked;
Honunk szerelmét szüdre nem kötöm;
Mert jól tudod, az ég ugy lesz veled,
Amint szüd is csüng e szentelt rögön.

A pálya, melyre mostan lépni fogsz
Nehéz, de — kérlek szentelt berkeit
Ha járod — méltó dicsvirágot hozz. —
Különb: erre szived megtanít.

Ne vedd csekélyre más nemzet becsét;
Őnhitt ne légy s gögös azon felül;
S tudd, hogy — „szívet, aki hazát cserélt“ —
S szerény légy mindig, szerény rendkívül.

„Nyugodt, kimért légy, mint az óramű,
Habogy talán leszen reá okod;
De bus egedre feljő a derű —
Szerénységed hogyha el nem hagyott.

Igaznak, szépnek, jónak járj nyomán;
Szeresd testvérként, kikkel sorsod egy;
Buzdulj, mint eddig, a költő dalán
S ebből magadnak életmélet szedj!

Szűdbe vedyed rögtönzött versemet;
Öröm dagasztja keblem, mert reád
Egy szép jövő vár és ezt ne feledd:
Magyarrá tenni a dicső hazát!!

Ruttkay Gyula.

Sevilla némely nevezetessége.

— A „BÁCSMEGYE“ eredeti tárczája. —

Irta: Vértesi Károly.

II.

Déltáj volt az idő, már nem mehettem a dohánygyárba, de láttam kijönni az ötezer tabacaját, a dohánygyári munkás leányokat és asszonyokat, a kik ebben az épület rengetegben találják meg kenyéradó munkájukat. A soruk elvonulása eltartott fél óráig. Szinte éldelték a levegőt a rosszul szellőztetett szobákban való fél-napi tartózkodás után.

Elképedtem. Nem hittem, hogy Sevillában vagyok. Annyi aszott testet, ráncos képet, sápadt

titkárság — ugyis hiányosan s érdekeink rovására adják le a Bácsmegyére vonatkozó ügyek tartalmát és határozatát; így tehát fokozott a jelentősége és értéke az évkönyvnek.

Gonddal és az ügy iránt való meleg érdeklődéssel van megírva „a bácsmegyei kivándorlás” terjedésének oka. A dolog ismeretére vallanak azok a módok, a melyek a kivándorlás csökkenésének előmozdítására alkalmasak.

A munkáviszonyok helyzete is híven van visszatükröztetve,

A mezőgazdasági ágak közül a *komló- és kendertermelés*, az *állattenyésztés* fejlődésének folyamatát terjedelmesen és szakértelemmel ismerteti. Megemlékezik a *birtokviszonyokról*, a *vízszabályozásról*, *szőlőtelepítésről*; továbbá a *kereskedelem* és *ipar* számos ágáról. Érdekes adatokkal ismerteti a közlekedés, a *posta*, *táv-írda* és *telefon* viszonyait.

Derék munkát végeztek mindazok, a kik az „évkönyv” szerkesztésében közreműködtek.

— **A bajai szabadelvűpárt feloszlását** jelezték — bajai hiradás nyomán — a fővárosi lapok, a miről mi is megemlékeztünk. Bajáról most *hivatalosan* ezeket jelentik: Egyik-másik fővárosi ujság azt az álhirt röpitette világgá a héten, hogy a bajai szabadelvűpárt feloszlását és az újpártba való beolvadását határozta el. Kijelentjük, hogy a fenti híresztelés elejétől-végig szemenszedett valótlanosság és csak újból azon óhajunknak adunk kifejezést, hogy a fővárosi sajtó megbízhatósága érdekében kívánatos volna, hogy ne üljön föl ilyen teljesen légből kapott híreszteléseknek.

— **Dissidenspárt Bácsmegyében.** Megyénk vezérferfiái közül többen a megyei dissidenspárt megalakításának az eszméjét vetették föl. Mint halljuk, ez ügyben érintkezésbe lépnek gróf *Andrássy* Gyulával, gróf *Vigyázo* Ferenczcel és *Mihálovits* Endrével.

— **Betiltott ellenzéki ülés.** A következő sorokat kaptuk: Igen tisztelt Szerkesztő Úr! Kérem, szíveskedjék a „Bácsmegye” legutolsó számában foglalt „betiltott ellenzéki gyűlés” című közleményre vonatkozó alábbi kiigazításnak nagybecsű lapjában helyt adni. A valódi tényállás a következő: A verbászi választókerület függetlenségi párti főembereit f. évi július hó 30. dikára hívtuk egybe *bizalmas értekezletre*, hogy a szervezés részleteit megbeszéljük és egy nagygyűlés előkészületeire vonatkozólag eszmecsere-

tezt folytassunk. Ezen bizalmas jellegű értekezlet természetesen szükségtelen volt bejelenteni. *A kerületbeli választók lelkesedése ügyünk iránt azonban váratlanul oly mérvet öltött, hogy a bizalmas értekezlet helyén: Verbászon néhány száz választó jött egybe*, kik közül sokan be nem lévén a lényegbe avatva, csodálkozva kérdezték, hogy miért nem tartunk nyilvános pártgyűlést? Midőn aztán a bizalmi férfiak visszavonultak a czélbavett eszmecsere, felvilágosítottuk az egybegyűlteket és kijelentettük, hogy a tanácskozási bizalmas és be nem jelentetvén a főszolgabíróknak semmitéle pártgyűlés, ilyen nem is óhajunk tartani, mert tiszteljük a törvényes rendet.

A gyűlés betiltásáról — a mely egyáltalán nem is volt összehívva — *annál kevésbé lehetett szó, mert verbászi tartózkodásunk idején egyetlenegy hatósági férfit sem láttunk, irásbeli betiltó végzést ugyancsak sem előzőleg, sem akkor nem közbesíttettek nekünk.* A szíves remélhető közlésért előre is köszönetét fejezi ki hazafias tisztelettel Topolyán, 1905. aug. 8.

Dr. Rényi József.

— Dr. Dungyerszky Gedeon szavazata.

A legutóbbi vármegyei közgyűlésen tudvalevőleg 1 szavazattöbbséggel fogadják el az állandó választmány javaslatát, szemben a 80-as bizottság tndítványával. Ezzel kapcsolatban a fővárosi és megyebeli lapok azt közölték, hogy a határozat semmi, mert dr. Dungyerszky Gedeonnak nem lett volna joga szavazni, mivel Ujvidék város törvényhatósági bizottságának is tagja lévén, bizottsági tagsági jogát ez év elején már ott gyakorolja. Mint értesülünk, dr. Dungyerszky Gedeon jelen volt ugyan egy ízben Ujvidék város egyik közgyűlésén, de csakis, a közgyűlés jellege nyilvános lévén, mint vendég. Szavazni annál kevésbé szavazhatott, mert akkor névszerinti szavazás egyáltalán nem is volt. Dungyerszky egyébként idejekorán intézkedett aziránt, hogy a megyei törvényhatósági bizottságnak tagja lehessen s jogait e helyen törvény szerint gyakorolhassa.

H I R E K.

A spiritizmusról és a médiumokról.

A „BACSMEGYE” számára írta:

(8) Dr. Vermes Dezső.

A szellemek bukása; incarnatio és Lárvinismus tarthatatlansága.

A tűzkarikák kidobálásában ugyancsak Isten kegyelmét kell látnunk, hogy a szellemek oda

internáltattak, ahová valók. Ezen az ő lényüknek megfelelő fokozatu világaikban módjukban áll újból a lépcsőn felfelé haladni azon ősnaphoz, a mely eredeti lakóhelyüket egykor képezte; de újabb kihágásaik révén még lejjebb juthatnak. Az első napoknak vonzerejénél fogva, amely az ő világosságából reájuk hatott, itt még villanyos (törvénytelen, taszító) erő nem lévén, azok az ő világosság, ő fény és ennek központja Isten körül csak utálódtak, de tengely körüli forgás még nem volt. A II-ik napok, a hol már bukott szellemek voltak, — tehát villanyos erő volt, ezek tengelyük körül is forogtak (I. mozgás) és ezenkívül az I. napok körül rotálódtak, (II-ik) mozgást végeztek. A III-ik napok egész a II-ik napokig fentiek szerint többszörös mozgást fejtettek ki. A tűzkarikák pedig mint bolygók saját elvált napjaik körül és a többi napok körül még többszörös mozgást fejtettek ki. Látjuk tehát, hogy a napok kezdve az I. napoktól a II-ig, minél távolabb és távolabb elváltak az ővilágosságtól, bukásuknál fogva annál sürűbb retortán keresztül kapták az ő táplálékukat, az ővilágosságot. Látjuk az ő (I.) napot, legragyogóbb napot, melynek fénye megfoghatatlan. Itt a legtisztább szeretet uralkodott *duál alakjában*, oly szeretet, a mely semmi áldozatot nem ismert, hanem, minél nagyobb áldozatot hozhatnak, annál nagyobb boldogság tölti el őket. A mi szeretetünk csak halvány visszfénye azon szeretetnek, a mely az elsőd szellemeket egymással összeköti. Így szeretni csakugyan egy Jézus Krisztus messiás tudott, de mi gyarló emberek csodálkozunk azon, hogy még ellenségünket is szeressük! ? Előtűnk ez megfoghatatlan. A „szellem, erő, anyag” szerint, a szeretet annál nagyobb, minél jobban ismerik Istent és minél jobban tökéletesednek ismeretük szerzése által, annál jobban közelednek hozzá, a mely végtelen boldogsággal tölti el őket.

A II-ik napokban a szellemek már egy fokkal távolabb estek Istentől, hanem azért mik vagyunk mi hozzájuk képest, kik a II-ik naprendszerben lakunk. Természetesen ezen napok rotációját messiások vezetik.

Hogy milyen élet lehet ezen különböző napokban fokozatuk szerint, azt fantáziánkban alig vagyunk képesek magunknak lefesteni. A szellemek annyit jeleznek, hogy minél jobban távolodunk, illetve estünk az ő napoktól, annál sürűbb fluidunk. „A II-ik napokban szép növények, madarak, világos kristály források. Lakói önmagukban tért bűnbánó szellemek”. „A III-ik napokban anyagi érzéki élet. Lakosai töredelmesen szellemek.” Mindazáltal a 3-ik napokban lévő élet kevésbé volt anyagi, mint bolygóiké. A szellemi szeretet, melyet a duálók Isten ő *forrásának szeretetéből* nyertek, érkeik durvulása következtében szintén durvulni kezdett.

A szeretet árama akkor egyre ömlött beléjük.

A boldogság legideálisabb érzésének önzetlenül egymásért elő forrása vala ez.

A duálók azon percztől kezdve, mikor szét-

toronyánl ontotta magából a hozott kincseket. Most a kikötő kapitánysága székel az Aranytoronyban.

Érdekes séta esik a Torre del Oro táján, mert átellenében, tulparton köt ki a legtöbb hajó, forgalmas hely. A vitorlás nagy hajók, tengernek a közelségét sejtetik. A parton annyi áru van fölhalmazva, mint egy tengeri kikötő városban. A szabályozott „nagy folyó” hozza és viszi a kincseket oceanról-oceanra. Mint az országnak egy hatalmas karja, gyűjt és szór; Sevilla 85 kilométernyire van az anya tengertől. Cadix egyszerű fölülmulja kereskedésben, másszor annak fölébe kerekedik, különösen most, hogy az andaluziai vasutaknak csomópontja lett. Vas és viz kelnek versenyre egymással, melyik lendítsen nagyobbat Andaluzaia kereskedelmén. A vizet Sevillán alól szabadra tették, a sok malmot, melyek gabonát őröltek, olajat sajtoltak, eltávolították; ezekből érez meg ezer van Córdoba és Sevilla között a Guadalquiviren. Meghózzák a hasznat. A sinek, utat nyitottak a hegyek tömegén át.

A város bármely részéből az Arany toronyhoz és a folyó partjához könnyű szerrel jutunk el közúti vaspályán. Hemzseg erre a sok idegen. Látni a világ minden tájáról embereket. Látok vörhenyes színben játszó aranyhaját angol ladyt. Utazó ember nem kerülheti el Sevillát, ha Spanyolországban jár. Andaluziát büszkén nevezi a sevillai „a legszentebb Mária földjének.”

A piszkos vízü folyó partján s annak közelében vannak sevilla legszebb sétányai, a viz, üdén tartja mindig a levegőt. Gyönyörködöm az égbolt azur tisztaságában, érzem a viznek csodálatosan vonzó hatását. Nézem a vizen a lapátnak üttemben kezelését. Nem sietek, maradozok szívesen, hiszen Sevillában az éjtél, az nálunk csak kilenc óra este.

A Paseo del Cristina és a Paseo Santelmo, látogatott pompás sétahelyek. Sudaras fák, árnyukban setáló gyönyörű manolák. Legyezőjevel hüssii magát egy nagyon kecses. A Paseo de las Delicias, közvetlen a folyó partján a legpompásabb, aféle Champs Elisee, himokan erre kocsikázik estende, napnyugtakor a sevillai előkelő világ, gente de buen tono, loháton és gyaog nagyon sokan. Érdemes látni a hosszukás arcu sevillai szépeket az andaluziai kék ég alatt. A cimeres hintókban, melyeket olykor öszvérek vonnak, érdemes látni a fényes ábrázatait, nagymel tőságot viselő vezető embereket, férfi világot, a választékos nővilágot, feltűnően szép asszonyokat, velük az aranyifju, kedves arcu gyerekeket, ninokat, ninákat. Látok egyet közúti, szegényke, viseli magán a vérszegénységnek azt a bizonyos színét.

Kieresztik a suhogót, a kocsik elröpülnek. Figyelik többen a lóhajtását. Én, az örült nagyozást. Pénz van sok és kevés, de sohasem elég, mondta egy jeles pénzügyminiszterünk. Schwab C. H. a Carnegie-Morgan acélgvár igazgatójának az évi fizetése öt millió dollár volt, mégis megbukott — a szegény.

Álomlátás a legelevenebb, legragyogóbb Sevillában. A sétányon föltörökő népretegek, fürge, gummitalpu bérkocsikban is. Látom sok változásban a kétrétebe hajtott sevillai vállkendőt, finom, vékony, színes. Selyem rojttai térdig csüngenek le. Látok elvétve virágos kalapot, selyem bluzt. Kár, hogy a világdívat mindjobban kiszorítja a nemzeti viseletet.

A Bourbonok fényűző gazdaságát hirdeti a Santelmo san Telmo, igen díszes főhomlokzattal bíró, királyilag berendezett tornyos palota, toronysarkokkal. Terjedelmes kertje valóságos földi

paradicsom. Montpensier herceg, királyfi II. Isabella sógora a palota ura.

A palotában drágaságok, a világon legszebb s az év 12 hónapját ábrázoló gobelnek, egyebek. A kerben meste segesen készült barlangok, tizenkét sevillai jelennek a kőszobra. A ták, megcsodálni való szép törzsek. A buja, kővér növények, égőszínű virágok meglepetes számba mennek.

A diszkert egy része a város tulajdonába ment át ujabban és Mária Lujza nevével viseli az infánsnő ajándékozásából. A park nem olyan mint nálunk, melyben télre, csak egy halom levél marad. Ebben, télen is pompás rozsák virulnak, olyan kaméliák, melyenket csak ez a föld hozhat létre, melyen a jácintok már januárban virítanak. Andaluziában, különösen Sevillában, nagyon szeretik a virágokat, gonddal ápolják. Örök tavasz pompája.

Láthatjuk az eddig mondottakból is, hogy Sevilla, Andaluziának méltó fővárosa és annak dacára, hogy sik földön fekszik, megáll róla a közmondás: „Quien no ha visto Sevilla, no ha visto maravilla.” A ki nem látta Sevillát, nem látott csodát. Valóban csodás város Sevilla, nevelő. Legbeszédesebb emeikem onnét vannak, legelőnkebben szólnak. Fehér városa a világnak, Európa nemzetközi városa. Van itt múkincs halomszámba, világkereskedés, nagy múlt, népelet, szemek tüze. Boldog a ki egész élete során az örökké mosolygó Sevillában lakhatik. Én csak délibábot láttam benne, melyet elhajtott előlem az első kőszá szellő. Vajha még egyszer az életben oda kerülhetnék! Gondolatnak is mámorosító, de tervet nem építek, álmod nem szövök, mindent leront a nagy távolság és az arasznyi földi lét, a könyörtelen bizonyossággal közeledő vég.

(Vége.)

váltak, megszűnt a teljes harmonia és szétvált adó és elfogadó része, saját fluidjukból akartak teremteni. Teremtettek is, de mit! az állandóan ömlő *életprincipiumot* használták fel céljaikra, a mely mindenféle fluidumot életet. Tehát az ő villamos fluidumukból mérges növényeket és vadállatokat teremtettek. Az ősvilágosságból egyre ömlött az életprincipium a különböző foku naprendszeren (retortákon) keresztül; gépiesen élette a fluidumukat és oly állatokat és növényeket teremtett, a milyen foku szellemek működtek. Az állatok tehát a bukott szellemek esése folytán jöttek létre és minél gonoszabbak voltak a szellemek, annál gonoszabb, ragadozóbb állatok és mérges növények jöttek létre. De ezen állatok mindamellett artatlanok voltak, hiszen a szellemek által teremtet fluidokból jöttek létre, a melyeket a már annyiszor említett életprincipium életetett.

Tehát ösztönszerűleg működtek és így a vadállatok vérengzése is a bukott szellemeknek róható fel.

„Azon napokban a szellemeknek még kifejezett érzékszerveik nem voltak, hanem u. n. idegnedvi szervisége képezte érzék szervüket.“ Ily érintkezés folytán hoztak létre fluidokat és az életprincipium által életetve állatokat. A szeretet, a mely az ő duáltságukból mint szikra fennmaradt, de ez is elfajult: az ő megfertőztetett fluidjuk következménye gyanánt szerelemmé aljasodott. A szerelem a szeretet 100 ezred foku leszármazása.

Az igaz, tiszta szeretet Istenből ered. A szülői, gyermek iránti, v. testvéri szeretet is csak visszénye az eredeti szeretetnek. Ugy szeretni, mint a duálók szerettek, csak a messiások tudnak, mint Isten első szellemi, kik az ellenük elkövetett rossz tettekért még ellenségeiket is szerették.

A magasabb világokban földi halálhoz hasonló átváltozás nincsen. Itt a szellemek burkuk fluidjainak tisztulásával magasabb világokba jutnak, burkaik sűrűsödésével, mint jeleztem, salak közé vegyülve kidobtatnak alantabb világokba, egészen földünkig, a hol a szellem burok (perisprit) felett már test is van, itt csak a földi test (halál után) levétele után változik át és pedig úgy, hogy más testet ölt és pedig a szellem fokozatának megfelelőleg. Megjelenése az új testben új, de a szellem nem új, hanem ugyanaz. Ez az ugynevezett *reincarnatio* (új testet öltés.) E szerint mi már sokszor láttunk, ki tudja hány 100—1000-szer?!! Csak figyelem, ha olvasom, mert a reincarnatióból kifolyólag egész életsunkat megmagyarázhatjuk. A testbe öltözés az V-ik napokban veszi kezdetét, a hol a szellemek hozzánk képest fluidicusabb, átlátszóbb testtel bírnak. A testetöltés itt a földön folytatódik. Térjünk újból vissza az életprincipiumra, a melynek hivatása az életetés, de a szellem, erő, anyag szerint „hivatása, hogy egykoron szintén szellemmé váljon.“ De előbb a legelső szervezeten keresztül; ásványon, növényen, állaton keresztül kell fejlődnie, míg az emberen keresztül egykor visszatér az ősvilágosságha, a hol szellemesítve lesz. De addig mint eszköz csak élet és fokozatossá válik, mint az általa életetett fluidok. Legyen az ásvány, növény, állat, ember. „De az életprincipium mint Istenből jövő erő, egyéniség, nem maradhat örökké életprincipium.“ Es itt rájövünk *Darvin* elmélete tarthatatlanságára. *Darvin* anyagilag származtatja az embert a majomtól, *anatomicus* (bondatani) elváltozásokból indulva ki. Azonban a szellem és élet principiumról tudomása nem volt. Más principium életeti az állatot, tehát a majmot is és más az embert. A majom mint állat, a szellemek esésének következménye, mint *életetett* érzéki lény, míg az állatember *saját esésének következménye*. Ezen szó, „*életetett*“ lény, mint *Tölvölgyi Titus* neves író és hírhű spirítista mondja: „*életetett* képezi az arany kaput a mennyek birodalma előtt.“

A principium mint életető, a majmot mint állatot életeti és benne van mindenütt, a hol erő anyag van és utja az ősvilágosságtól a földig mindenben keresztül terjed. A *szellemprincipium* is él, de *nem életet*, ő nincs benne az erőben, anyagban, ő *szellem, erő, anyag*, önönmaga az élet, melynek forrása Isten, a *három egy*, a ki szintén szellem, erő, anyag. Ime itt van a szent-háromság! az ősvilágosság egymagában is élet: életprincipium, de nem szellem, erő, anyag, hanem élet Istenből, az erőben és anyagban.

A szellemprincipium Isten élete; az életprincipium Isten életető élete. A szellemprincipium önálló, az életprincipium szolga, az életprincipium öntudatlan, a szellemprincipium öntudatos. Tehát a majomnál, mint állatnál a főmotívum az életprincipium, az emberről a szellemprincipium. Egyik él, a másik életetve van. A majomnak fizikai testalkata eléggé ki van fejlődve, úgy jár ugyszólván, mint az ember, kezeit, illetve talpát is úgy használhatná; pedig évezredek óta sem fizikailag, sem szellemileg előre nem haladt egy-

szemernyit sem, hanem ősi tulajdonságait megtartva, az bizony majom maradt és fog is maradni; önalkotásra sosem lesz képes, mint az ember. Igaz, hogy ha egy embert az erdőben a világtól elzárunk, az is elállatosodik bizonyos fókig, elveszti beszélő képességét.

Azonban mihelyt embertársai körébe helyezük és gondozásainkba vesszük az ő magával hozott *isteni* szikráját, a szellemprincipiumot az őt megillető szellemi fokozatára fejleszthetjük és idővel újból fog emberileg gondolkodni és ön-maga felett rendelkezni. Kísérjük azt a *Darvinismus* által oly hirneves majommal megtenni. Fog egyes dolgokat rövid ideig elsajátítani, hanem emberi nivóra hozni, soha! Elérkeztünk végre a mi világparányunkra, földünkre, a mely a legérzékibb fokozatu bolygók közé tartozik.

(Folytatom.)

A képviselőházon kívül.

Már két hónapja, hogy a képviselőház ülési szünetelnek; s ha a látszat nem csal, még jó ideig fog eltartani, míg a dunaparti fényes palota kapui megnyílnak. Érthető tehát ama képviselőnek a bosszúsága, a kik így vagy amúgy, de leginkább nagy, hatalmas beszédekkel a haza sorsán „*lendíteni*“ szeretnének.

A bácsmegyei képviselők is azon tünődnek, hogy tulajdonképpen miért is tették ki magukat a választások nagy izgalmainak, ha tétlenségre vannak kárhóztatva. Némelyikük akként segít a baján, hogy hivatásának súlypontját a vármegyei közgyűlési terembe helyezi. *Mihálovits* Endréről ott tudtuk meg, hogy kitűnő szónok, aki a retorika fényes fegyverével, még ha tuloz is, magával tudja ragadni a tömeget. E helyen tapasztaltuk, hogy *Fernbach* Károly épp oly rutinált parlamentar, mint a mily jeles gazda.

Vojnits István báró pedig az első izgalmas közgyűlésen tartott beszédével ékes tanubizonyosságát adta államférfiu nagy kvalitásának és elsőrendű szónoki mivoltának. A retorikai sallang mellőzésével, kerülve a hatásvadászatot, a törvény igazságából merített eszméktől, a közjogból és az aktualis politikai helyzetből vett hatalmas érveiből olyan szilárd alapot rakott maga alá, melyről csakis régi ellenfelei és újabb, önző érdekek kielégítésében csalódott haragosai részéről személy ellen megnyilatkozott ellenszenvnek tomboló vihara tudta egy pillanatra ledönteni. Lelkes, rajongó hívei azonban máris buzgón dolgoznak, hogy ezt az alapot a legközelebbi alkalommal sértetlenül, régi csillogó fényében visszaállítsák.

Piukovich Elemér is várja már a parlamenti tárgyalások normális menetét; különösen a földmívelési költségvetés tárgyalását, a melyhez a praktikus gazda tudásával és a föld. miniszteri tisztviselő bürokratikus képzettségével tudna hozzászólni. Nehogy azonban addig unatkozzék, választói élénken gondoskodnak szórakoztatásáról. Nincs a regőczei kerületnek községe, a honnát a posta nap-nap után halmaszámra kéréleveleket ne hozna. A fiatal képviselő a napokban is kénytelen volt *matheovicsi* nyaralóját elhagyni, s Budapesten a miniszteriumokat, Zomborban a vármegyét, Szabadkán az osztálymérnökséget, Segeden a kamarát és egyéb hivatalokat választói érdekében végig járni.

Hasonló a sorsa *Ertl* Jánosnak. Ő most a kendertermelőgyelet tökéletesítésén szeretne munkálkodni, né meg ünnepeit nevének egyik műkedvelői előadásán szerzett dicsőségeben osztozkodni, de a hodságiak nem engedik ám. Annyi az instanciájuk, hogy szegény *Ertl* Jánosból már kitért a keserűség, s boldognak nevezte azt, aki képviselővéget vállal. De azért minden ügyet lelkiismeretes pontossággal intézett.

Miloszavlyevits Milán — látszik, hogy ügyvéd — már ravaszabb. Se szó, se beszéd, fogta a podgyaszát s szaladt Karlsbádba. Így okkal mondhatja, hogy gyomra nem veszi be a sok ügyesbajos kérelmet.

Drakulits Pál nyugodtan élvezi az nyári pihenőt; őt a szabadelvűpárt válsága nem izgatja. Nincs az a földi hatalom, mely őt Tiszától és *Vojnits*tól el tudná téríteni.

Mukits Simon nagyban készülődik a vasárnapi zombori függetlenségi ülésre. Utón-utfélen szedegeti a híveket.

Vargha Károly még mindig azon tünődik, hogy miképen is lett ő képviselő. Azt se tudja megérteni, hogy hát miért is kap ő minden 3 hónapban 1600 koronát.

A zombori tanári kar köréből. A vallás- és közoktatásügyi miniszterium *Zsávodszy* Levente tanárjelöltet a zombori állami főgimnáziumnál helyettes tanári minőségben alkalmazta.

Tanítói kinevezés. A közoktatásügyi miniszter *Oravecz* Gyula újvidéki áll. polg. isk. h. tanítót ugyanoda a XI. fizetési osztályba segéd-tanítóvá nevezte ki.

Áthelyezés. *Villy* Mihály apatini járásbíró-sági aljegyzőt a zombori törvényszékhez helyezték át.

Kinevezések a zentai járásbírósnál. *Dudás* Lajos zentai polgármester *Rehák* Andor, *Répás* Dezső és *Kalmár* Antal zentai lakosokat díjnokokká nevezte ki.

A Bácsmegyei Agrártakarékpenztár R. T. kedden, *Latinovits* Pál főispán elnöklésével igazgatósági ülést tartott, melyen — *Lányi* Mór ügyvezető igazgató referálása alapján — újabb nagyszámú reformok életbeléptetését határozták el. Az igazgatósági ülésen örvendetes tudomásul vették, hogy a *Pucher*-féle borsódi birtoknak a parcellázása az intézetnek 10.000 koronát jövedelmezett.

Kántorválasztás a szabadkai zsidó hitközségnél. A szabadkai izr. hitközség legközelebb ejti meg a kántorválasztást. A napokban *König* Alfréd bécsi kiváló egyházi énekes tartott próbaelőadást, melylyel nagy tetszést aratott.

Házasságok. *Rosa* Géza titeli nagybérlő eljegyezte *Ergh* Sárika kisasszonyt, néhai *Ergh* Mihály kernyájai községi orvos bájos kedvességű leányát. Az eljegyzés alkalmából *Szemző* János főszolgabíró, a menyasszony sógora a Központi vendéglőben fényes teretkű vacsorát adott.

Fenyvesi Márk béregi tanító eljegyezte *Polleschöfzky* Margit Anna urhölgyet Budapesten.

Fürst Gusztáv budapesti kereskedő eljegyezte *Fischer* Ilonka kisasszonyt Szabadkáról.

Breuer Zsigmond, a szegedi keresk. és iparbank bajai fiókjának üzletvezetője eljegyezte *Loschitz* Olga kisasszonyt. *Loschitz* Lajos beadani kereskedő szeretetreméltó leányát.

Dr. *Békei* Nándor szegedi ügyvéd eljegyezte *Spitz* Margit kisasszonyt Palánkán.

Schneider István eljegyezte *Röcsy* Mariska kisasszonyt Palánkán.

Schmidt Ferenc zentai r. kath. helyettes-kántor eljegyezte *Guelmino* Erzi kisasszonyt.

K. *Benedek* Béla posta- és távirótiszt eljegyezte *Braun* Nina kisasszonyt Zentáról.

Dr. *Benisch* Arthur újvidéki főgymn. helyettes tanár feleségül vette *Boreczky* Kornélia kisasszonyt, *Boreczky* József szilincsi jegyző leányát.

Pál Gergely törökbecsei posta- és távirótiszt eljegyezte *Missuray* Berta kisasszonyt Zentáról.

Tanítóválasztás Palánkán. A palánkai r. kath. hitközség az elhunyt *Antalicz* Hugó helyébe 27 pályázó közül *Ganz* Jakab boróci tanítót választotta meg.

Jegyző és orvos párbaja. *Kiss* Gyula óverbászi jegyző és dr. *Balog* ottani orvos szedán Szabadkán karpárbajt vívtak, melyben az orvos jelentéktelenül megsérült. *Kiss*nek segédei voltak: *Borovánszky* Gyula kulai jegyző és dr. *Hilkens* ügyvédjelölt. Dr. *Balogé*: dr. *Munk* Adolf és *Hoffmann* József. A párbaj oka összehasonlítás.

Tagosítás Kunbaján. A kunbajai közbirtokosság f. hó 7-én tartott gyűlésében 10 szótöbbséggel elhatározta a földek tagosítását. A szabadkai kir. törvényszék kedden már az ügygondnokot is kirendelte, egy fiatal bácsalmási ügyvéd személyében.

Sakkverseny Szabadkán. A szabadkai sakk-tudósok versenyt rendeznek, mely e hó 9-én veszi kezdetét a Nemzeti nagy szállodában.

Paraszt jelmezestély Palicson. *Palicsfürdő* agilis igazgatójának köszönhető az az érdekes ötlet, hogy *Palicson* e hó 12-én paraszt-jelmezestélyt rendeznek, melyre nagyban készülődnek a fürdővendégek.

Anyakönyvi kinevezés. A belügyminiszter *Hiel József* regőzei jegyzőt anyakönyvvezetővé nevezte ki.

Rigó Jancsi Szabadkán. Rigó Jancsi a kalandos cigányprimás ma csütörtökön Szabadkára érkezett, ahol az egyik vendéglőben hangversenyezni fog.

A szabadkai főispáni titkár megbízása. Dr. *Petrovits Elek* min. segédtitkár, a szabadkai főispán volt titkárát a belügyminiszter a választási eljárás tanulmányozása végett Ausztriába és Németországba küldte.

Halálozások. *Lipovniczky Imre* mélykúti közalapítványi számtartó e hó 4-én 73 éves korában meghalt. Harmadnap temették el nagy gyászpompával s óriási közönség részvételével.

Orbán Károly államvasuti osztályvezető főmérnök e hó 2-án 58 éves korában Zentán elhunyt. Nagy részvéttel temették el.

Kovácsich József ujvidéki járásbíró a napokban Budapesten, ahol régi sérvét operáltatta meg, elhunyt. Vingán, a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra. Ujvidéken a társadalom minden rétegében nagy részvétet kellett a haláleset.

Terék Károly, az Obecsei Első Takarékpénztár igazgatósági tanácsosa, községi képviselő s megyebizottsági tag e hó 8-án elhunyt. A becsei társadalomnak hasznos, köztisztelőben álló tagja volt s így elhunyt nagy részvétet kellett.

Iurman Aladár zombori műegyetemi hallgató e hó 4-én 23 éves korában meghalt.

Tiszlárics Bernard Károly ferenczrendi teológus vasárnap 22 éves korában Szabadkán elhunyt.

Az apatini polg. Casino augusztus 15-én bucsubált rendez.

Zenta város az egyetemi ifjakért. Zenta város legutóbb tartott közgyűlésében 8 szegénysorsu zentai egyetemi hallgatónak 300—300 koronát szavazott meg.

A szabadkai országos iparos kongressus iránt országsszerte élénk érdeklődés nyilvánul. Közéletünk számos jelese megígérte azon való megjelenését. A szabadkai intézőség a szükséges intézkedések megtételében fáradhatatlan buzgalmat fejt ki.

Zentai Athletikai Club. A napokban alakult meg Zentán az Athletikai Club. Elnökké *Zákó István* kir. közjegyzőt választották meg.

A kunbajaiak halála. A kunbajai közbirtokosság — mint más helyen közöltük — chatarozta a földek tagosítását. Ez alkalomból táviratilag üdvözölték *Latinovits Pál* főispánt, *Latinovits Gézá*t és *Szutrély Lipót* főszolgabírókat, a kik törekvéseiket mindenkor jóakarattal mozdították elő.

A zombori filharmonikus társulat feloszlott. Az ingóságokat a polgármesteri hivatal veszi át.

Szarvasmarha- és háziipar kiállítás Apatinban. Az apatiniak szeptember 24-én szarvasmarha- és háziipar-kiállítást rendeznek. Védnökké *Schmausz Endre* ny. főispánt, tisztb. elnökké dr. *Steecz György* apátot, elnökké *Köni*g Ferenczet választották meg.

Dinnye-ünnepély Palánkán. A palánkai polgárlányok augusztus hó 13-án dinnye-ünnepélyt rendeznek. Minden leány köteles 1 dinnyét küldeni s abba a saját nevét bevésni. Hogy a dinnyével mi történik, azt nem tudjuk a meghívóból. Alighanem ki-ki a saját ideáljával etti meg, hogy ebben a nagy forráságban kissé lehüljön a szerelme.

Óiuttak hajóállomás részére, a kis víz miatt az áru- és személyforgalmat egyaránt beszüntették.

„Embervadászat.” Ily című vezércikkünkkel foglalkozik a „*Bácskai Hirlap*” és az „*Uj-Bácska*”. De amíg az előbbi tárgyilagosan teszi meg észrevételeit, addig az utóbbi újság *Sztrilich Sándor* zombori törv. telegkönyvvezető áthelyezését hozza kapcsolatba. Mi ugyan a logikai kapcsot a mi cikkünk tartalma és *Sztrilich* esete közt nem tudjuk megtalálni, még készséggel jelentjük ki, *Sztrilich* áthelyezése, ha politikai üldözésből történt, — helytelen, elítélendő cselekedet volt.

A részegség végzetes következménye. F. hó 2-án volt *Sajkáslakon* a szokásos évi szerb bucsu, melyen általános jókedv uralkodott és a bucsu már-már midőn incidens nélkül el is mult volna, Milyus Szvetozár ottani polgár reggel gözölgő fejjel hazafelé menve, az utcán találkozott *Radoszavlyev Sándor* községi esküdttel, kivel ok nélkül összeszólalkozva, kést rántott elő s ellenfelét úgy szurta mellbe, hogy szörnyet halt. A titeli járásbírósg az eljárást megindította.

A szállótelepek látogatója. Az *ujvidéki* rendőrség megkeresésére a *kátyi* rendőrség le-

tartóztatta az ott tartózkodó *Gavrilov Milán* ujvidéki napszámost. Gavrilovval egy veszedelmes betörő került kézre, ki főleg a szállótelepeket kereste fel előszeretettel és a lakók távollétében a gunyhókat feltörve elvit minden elemelhető. Eddig, tagadásával szemben hat betörést bizonyított rá a nyomozást vezető *Vécsei Elek* ujvidéki alkaptány.

A kuruzslás áldozata. A lelketlen kuruzslók nap-nap után áldozatot szednek. A napokban is elhunyt *Topolyán Németh József* iparos fiatal neje. A megejtett vizsgálat megállapította, hogy egy kuruzsló asszony bűnös mütétének lett áldozata.

Öngyilkos kereskedő. *Preszburger Kálmán* csantavéri kereskedő m. hó 27-én délután nagyobb összeg pénzzel Budapestre utazott. Egy nagyobb ingatlan vett és egyik részletet akarta a Budapesten tartózkodó eladónak lefizetni. Este 10 órakor érkezett Budapestre, a Royal szállóban vett lakást és vacsoráját is a szobában költvén el, lefeküdt. Reggel korán kelt, megreggelizett a szállóban, kifizette számláját és eltávozott, valószínűleg a főpostára ment, a magával vitt pénzt 200 korona híján visszaküldte feleségének Csantavérre. Felesége pénteken este kapta meg a pénzt utalványon, amelyen egyetlen sor írás sem volt a feladó és címzett nevének kívül. *Preszburger* rosszat sejtve. Budapestre utazott és előbb a Royal szállóba, majd a rendőrséghez ment. A szegény asszony hajnali két óráig várta a főkapitányságon a jelentést, amely hirt adna férjéről, végre jelentette a rendőrség, hogy a Margithidnál egy férfi hulláját fogták ki. A kifogott hullában *Preszburger*né férjére ismert, aki minden valószínűség szerint idegrohamába követte el az öngyilkosságot, *Preszburger Kálmán* 55 éves volt. Az öngyilkost szerdán délután temették el Csantavéren.

Sulyos baleset érte a napokban dr. *Vojnits Oszkár* min. titkár. Szabadságidejét Szabadkán töltvén, vasárnap *Topolyára*, *Birkás Gyula* szabadkai ügyvéd birtokára utazott. Az állomásról kocsin tette meg az utat. Utközben egy 8—10 méter magas dombon kellett elhaladni. E veszedelmes helyen megbokrosodtak a lovak s a kocsival együtt a völgybe zuhantak. A kocsit magával rántotta *Vojnits* is, aki karján sulyosabb természetű csonttörést szenvedett. Dr. *Sántha György* kórházi főorvos nyomban gyógykezelés alá vette a szerencsétlenül járt urt embert, aki iránt széles körökben őszinte részvét nyilvánul.

Lopás a zentai szerb hitközségnél. *Prebajki Áca* zentai szerb hitközségi gondnoknak már régebb idő óta fellúnt, hogy a hitközség tulajdonát képező pénztárból kisebb nagyobb összeg valami uton-módon eltűnik. A napokban azonban sikerült neki a pénztár megdézsmálóját, *Lázity Miloskát*, a szerb harangozó fiát tetten érni, midőn az hamis kulcsok segítségével behatolt a hivatalos helyiségbe s ott szintén hamis kulcsokkal a pénztári szekrényt felnyitotta és telerakva zsebeit pénzzel el akart illanni. Mikor észrevette hátamögött a gondnokot, rémületében a pénzt szétszórta s iparkodott kiszabadulni a gondnok kezei közül, ki már megragadta az ellillanni akaró tolvajt. A gondnok erre lármát csapott, mire az oda siető *Osztóics Nikó* és anyósának sikerült a menekülőt lefogni. *Lázity* mikor látta, hogy nincs menekvés, könyörgésre fogta a dolgot s egyben megígérte, hogy a hiányzó összeget pótolni fogja, csak ne vigyék a dolgot a nyilvánosság elé. Kegyelmet azonban nem kapott, mert feljelentették a rendőrségen.

Halálos kimenetelű verekedés korcsmáros és cigányok közt. Egy *jánoshalmi* korcsmáros és családjának összes férfitagjai álltak hétfőn a *szabadkai* kir. törvényszék büntető tanácsa előtt azzal vádolva, hogy *Lakatos Kálmán* muzsikuss cigányt mult év augusztus 1-én a falubeli korcsma előtt holtra verték. *Faddi Ferencz* korcsmáros a jelzett nap estéjén két fiával és *Mester Antal* nevű vejevel iddögáltak a korcsmahelyiségben, mikor *Lakatos Antal* jánoshalmi muzsikuss cigány bandájának öt tagjával belépett és *Mesternek*, aki a legjobb hangulatban volt, játszani kezdett. A korcsmáros figyelmeztette a cigányokat, hogy játszani már nem lehet, mert záróra van. A figyelmeztetésre azonban azok nem igen hederítettek, mire *Faddi* kiutasította őket. Az erőszakos cigányok erre székeket ragadtak és a korcsmáros felé dobáltak velük. A megtámadott a segélyre siető családtagjaival mindannyiokat az utcára tuszkolták, hol újra kezdődött a verekedés, amelyben a cigányok vezére, *Lakatos Kálmán* életével fizetett. *Mester Antal* egy gumós bottal ütötte fejbe *Lakatos*t, aki az ütéstől a földre rogyott, mire *Faddi Ferencz* a fejét, *Faddi Pál* pedig az oldalát addig rugdosták, míg ki nem adta a lelkét. Így adták elő a beidézett tanuk a büntett részleteit a vizsgálat során, azonban a

hétfői főtárgyaláson kihallgatott tanuk, kik között több rendőr is volt, terhelő vallomásukat visszavonták és semmire sem tudnak visszaemlékezni. A bizonyítéki eljárás befejeztével a törvényszék *Marián Miklós* elnöklele alatt meghozta ítéletét, mely szerint *Mester Antal* és *Faddi Ferencz*, a cigány tanuk vallomása alapján, erős felindulásban elkövetett halált okozó súlyos testi sértés büntetésében mondotta ki bűnösnek s előbbi 1 évi börtönre és 1000 korona kártérítésre, utóbbit pedig 3 havi fogházra ítélte. *Faddi Pált* ellenben felmentették. Az ítélet ellen dr. *Eperjessy Béla* kir. ügyész sulyosbításért, az elítélt vádlottak és védőjük *Winkler Elemér* dr. pedig a bűnösség kimondása miatt felebbeztek.

Tűz Zsabyán. Folyó hó 5-én *Novák István* szabályi napszámos nádfedeles házában tűz ütött ki, melynek martaléka a ház és különféle gazdasági szerek lett. A tűz valószínűleg a kéményből eredt. A ház tűzkár ellen biztosítva volt.

A mások gyávaságának áldozata. Csunya, vérlázító dolog történt — ottani tudósítás szerint — *Beregen*. Egy csomó ember tehetetlenül, gyáván nézte el, miként ful vízbe egy felnőtt férfi. *Bokor Miklós* béregi lakos tegnap a szántóföldön dolgozott többet magával. Miután nagyon melege lett, a közelben levő vízhez ment fürödni. Míg uszott néhány percig a vízben, görcsöt kapott. *Bokor* segítségért kiabált, mire mindkét parttól sokan siettek, hogy segítsenek rajta, de a fuldokló ember közelébe a sok uszni tudó férfi közül senki sem mert odaszúni, hogy megmentse a veszedelemből, hanem lekapkodtak magukról a ruhát és azt dobálták feleje, hogy abba kapaszkodjék. A ruhákkal természetesen nem bírta magát fenntartani s így számos ember szemeláttára ott pusztult el a vízben. A gyávaság szerencsétlen áldozatának a felesége végignézte a reitentes kinlódást és mikor az ura végie eltűnt a habok között, összeesett eszméletlenül. A szerencsétlen asszony most veszélyesen beteg.

Gazdasági közösség Magyarország és Amerika között. *Ullmann Adolf*, a Magyar Általános Hitelbank igazgatója, a magyar gazdasági életnek egyik kiválóan tekintélyes vezérembere Amerikába ment, hogy piacot keressen a magyar termelésnek. És amíg ő Amerikába keres összeköttetéseket a magyar piac számára, addig egy amerikai szakember Budapesten tanulmányozza a viszonyokat és keresi az alapokat, amelyeken Amerika számára itten, minálunk gazdasági közösség volna teremthető. Ez az amerikai szakember végtelen prespektívát nyitott meg a magyar gazdasági közvéleménynek. Nem kisebb dologról van szó, mint arról, hogy Amerika akar fellépni a magyar állatkivitel fogyasztójaképpen és az amerikai tőke akarja a maga vállalatai számára lefoglalni azt az állatmenyiséget, mely évenként Magyarországból a külföld piacára kerül.

Amerika számára össze akarják vásárolni állattenyésztésünk produktumait, fagyasztott állapotban tengerentúlra akarják szállítani a húst, és a melléktermékeket itthon akarják feldolgozni, egyrészt, hogy az eddigi bevitelt feleslegessé tegyék, másrészt, hogy Amerikának olyan beviteli cikkeket biztosítsanak, amelyeket eddig máshonnan drágábban tudott csak megszerezni. Állatkivitelünk veszedelme tehát megcsúszhat, sőt az állattenyésztést fejlesztheti, aminek az lehet a következménye, hogy a kivitelében megnehezedett kenyérmagvak helyett itthon fogyasztóra találó takarmányműveket lehet majd termelni.

Ki tudja . . .

Ki tudja, hol a szerelem hazája,
Ki mondhatná meg, merre, hol terem?
Tündérlányok kötik-e bokrába
Tavaszkeltén, sugaras éjjelen?

Avagy boszorkányszombat éjszakája
Érleli titkos varázs közepett.
Zugó szélvész az altató danája
És holló károg bölcsője felett . . .

Eichardt Károly.

Késői megtorlás.

Némethöl.

Pelham lord, *Erzsébet* angol királynő karta, egy igen gazdag család sarja Londontól nem messze birt egy gyönyörű kastélyt, honnan hetenként többször ment be a fővárosba, hogy ott dolgozt végezze.

Egyszer, mikor London felé halad, előlép egy ember a sűrűből, s azt kérdé tőle, nem akar-e egy fehér nyulat venni. A lord elcsodálkozott e

kérdésén, s fejét rázva tovább akart menni. Az idegen elálta a lord utját s kényszerítette, hogy a nyulat ezer fontért megvegye. A lord, ki belátta, hogy egy rablóval van dolga, így szólt: „Most nincs nálam annyi pénz, de ha elkísérlek a kásombá, úgy ott átveheti a kívánt összeget.”

„Azt nem fogom tenni,” válaszolta hidegen a rabló, „de megelégszem, ha egy váltót ad erről az összegről. Itt van váltó ürlap, ténta és toll.”

A lord alá írta a váltót . . .

„És most azt ajánlom Önnek”, szolt az idegen, „hogy térjen vissza kastélyába, s azt ma el ne hagyja, hogy a dolgot nyugodtan elvégezhessen.”

A pisztoly a rabló kezében megadta a szavak kellő nyomatékát, úgy, hogy a lord egy percig sem vonakodott a tanácsot teljesíteni. Viszszatért birtokára s elhallgatta a történetet, hogy ne lehessen ösmerősei gunyjának czéltáblája.

Csaknem tíz év mult el ez eset után s a lord már el is felejtette ezt, midőn egy napon a főváros egyik kívül eső utcájában egy ékszerész üzletbe lépett be, ahol egy szép ékszer akart venni. A lord a tulajdonosban azonnal felismerte a támadóját, de az nem ismerte meg a lordot.

Vett egy pár darabot, s elment.

Másnap ismét bement az üzletbe, s az ékszerésszel kívánt négy szem közt beszélni. Az ajtó előtt álló inasától átvett egy kosarat, s azt kérde az ékszerésztől, hogy nem venné e vissza azt a nyulat tőle ezer forintért. Egyidejűleg egy pisztolyt húzott ki zsebéből, s az ékszerészre irányítá. Megijedve ismerte meg az ékszerész a lordot, s lábaihoz veté magát, s kegyelemért esedezett.

Kétségbe voltam esve „mesélte az ékszerész” egy hitelezőm saját és családom létezését fenyegette, s ezért határoztam el magam, hogy a megtörtént módon a pénzt megszerezem. A szerencse kedvezett, s már gyakran vissza akartam az összeget téríteni, de meg lettem benne akadályozva.

„Jó felelé a lord” látom, hogy bűnét, már megbánta, ezért megbocsátok önnek. Ön nekem két ezer fontot fog adni, ezer az enyém, ezer pedig a lelencházé.

Boldogan, s gondolkodás nélkül fizette ki az ékszerész a kívánt összeget, mert tudta, ha a lord őt netalán feljelentette volna, úgy az akkori szigorú törvények értelmében fel is akasztották volna. A lord ezután sem szólt erről senkinek, s ezt csak halála után találták meg feljegyzései közt. Az ékszerész neve nincs sehol sem feljegyezve s azt nem is tudta meg senki soha.

Scipio.

Bácskai karczos.

Megyei közgyűlés.

Latinovits Pál: Örülök, hogy ily szép számban megjelentek. Remélem, hogy ez alkalommal is gondoskodni fognak a karzati közönség szórakoztatásáról. A jegyzőkönyvet vezeti . . .

Keczeli Mészáros Géza: Micsoda brutális törvénytérítés ez? A jegyzőkönyvet ne vezessék sehova; annak itt a helye.

Latinovits Pál: A jegyzőkönyv vezetésével megbízom **Lánczkor** Antal főjegyzőt.

Dr. Terék József: Nem kell a **Lánczkor**. „Lánczot hordtunk mostanáig, idevele régi kardunk.” (Keczeli Mészáros Géza fölmege a zentai csata-képre s Eugen herczeg oldaláról leveszi a kardot.)

Dr. Récseli Ede: Méltóságos közgyűlés. (Zajos felkiáltások: Hogy meri ezt a közgyűlést méltóságosnak nevezni? Hallatlan vakmerőség.)

Kovács Ferencz Huszka: Tessék a szónokot rendreutasítani.

Dr. Récseli Ede: Bocsánatot kérek, rosszul kezdtem. Méltóságos főispán ur! Tisztelt közgyűlés!

Keczeli Mészáros Géza: Tisztelt ám az öregapja!

Kovács Ferencz Huszka: Ilyet is csak egy zsidó mondhat.

Ungár Lajos: Czokiii!!!

Dr. Lebach László: Ugyan, Lajos, ne beszélj nekik ilyen művelt nyelven; hisz' nem értik meg.

Latinovits Pál: Ungár urat rendreutasítom. Ne feledkezzék meg róla, hogy most nem a képviselőházban vagyunk.

Ungár Lajos: Hát akkor ne sértegezzön a számár, mert kupán vágom! (Nagy zaj, óriási kavardás. A bizottsági tagok közül többen **személyes megtámadtatás** czímen szót kérnek.)

Dr. Récseli Ede: Az urak ezzel a viselkedéssel maguk alatt **vágják el a fát**.

Keczeli Mészáros Géza: Favágó az öregapja.

Dr. Schneider Károly: Ne jöjjön ide józanul. (Zajos felkiáltások: Hogy meri a mi bácskai jöhírünket gyalázní.)

Dr. Récseli Ede: Csak a **királylyal** lehet együttműködni. (Zajos felkiáltások: Éljen a király.)

Dr. Király Sándor: Köszönöm a jóleső meleg ovációit.

Bachrach Lajos: Egy szurás magának. Ez egy másik királynak szólt.

Király István gazdálkodó: Ha neköm szót, akkó én köszönöm mög.

Bachrach Lajos: Mit szólnak ehhez a Paróchiás Hermanhoz?

Dr. Récseli Ede: Nekünk kötelességünk, hogy a szabadelvűpárt határozata mellett **kitart-sunk**.

Dr. Zgama Károly: Ime bevallja, hogy a szabadelvűpárt őket **kitartja**, Szégyen, gyalázat.

Kovács Ferencz Huszka: Le a zsidókkal!

Bachrach Lajos: Hova menjünk le, kérem?

Vámosi Manó: Mi nem megyünk le. Mi fölmegeünk, mert mi is a koalícióhoz tartozunk.

Kovács Ferencz Huszka: Akkor éljenek a zsidók (Dobozy János és Zgama plébánosok oldalba döfik.)

Dr. Récseli Ede: **Deák** Ferencz azt mondta . . .

Bosnyák János: Deák Ferencz egy szót se szólt. Deák bölcs volt. A bölcs pedig hallgat.

Dr. Récseli Ede: A nemzet többsége Kulán van.

Bosnyák János: Az ám! Az ánya fülét. Hát Bezdány kutya?

Dr. Récseli Ede: Látom, itt már nem lehet boldogulni. Letülök.

Nagypáldomokos Sándor István, Károly fla: E'mán alkotmányértés, mikó' nyiltan bevallí, hogy **boldogúni** akar az haza rovásán. (Közbeszólot' tömegesen üdvözlik.)

Király István gazdálkodó: Nem az tudomány fegyverive gyüttem ide, mert itt ugyan nem igön vennék hasznát a tudománynak. Példa rá a Keczeli Mészáros Géza koma, aki olyan okos embör. hogy a zentai fiskálisok majd megpukadnak mérgükbe, és megse tud itt szóhó jutni. Az urak egyre Deák Ferenczrű beszélnek. Sohse keressük mi Deák Ferenczöt, mikó olyan okos embörök vannak köztünk, mint Kovács Ferencz Negyvenke.

Kovács Ferencz Huszka: Sok ilyen parasztot a magyarnak.

Mihálovits Endre: Ezer és ezer munkanélküli ember szaladgál az utcán . . .

Lebach László: A papok csinálták. (Nagy zaj a karzaton.)

Latinovits Pál: Figyelmeztetem a karzati közönséget, hogy ha ismét zajong, kiűrittetem a karzatokat. A hölgyeket pedig felkérem, hogy az első padban, közvetlen a korlát mellett foglaljanak helyet, mert különben kénytelen leszek őket a terembe hozatni.

Mihálovits Endre: Be kell vinnünk a magyar nyelvet abba a hadseregbe, ahol a mi drága véreink, jó gyermekeink szolgálnak.

Lebach László: Tehát mégis.

Mihálovits Endre: Ha már anyagilag tönkre vagyunk téve . . .

Dr. Dungyerszky Gedeon: Igaz, alig van betevő falatunk.

Bachrach Lajos: Az alsósrá is alig jüt már

Mihálovits Endre: Legalább nemzeti önértetünk gyarapodjon.

Lebach László: Ugyan ne beszéljen annyi frázist.

Fernbach Péter: Te pedig ne beszélj okosan, mert nem ide való az ilyen beszéd.

Szeberényi István: Az én mérnök fiam azt mondta, hogy csak akkor lesz boldog a vármegye, ha az Apatin—zombori motoros vasutat megépítik. Minthogy ez meg nem történt, hazafias magyar ember az állandó választmány javaslatára szavaz. (Szónokot számosan üdvözlik)

Borovánszky Gyula: Amig él Vojnits, áll Bácska, addig minden kulai vele tart. (Hosszantartó zajos felkiáltások: Éljenek a derék kulaiak.)

Faller Alajos: Minthogy az én komám; a Sauer doktor hosszabb időre Palicsra utazik, engem pedig egyedül megesz az unalom, kérem a közgyűlést, hogy részemre mindaddig míg a politikai válság tart, szabadságot engedélyezzen.

Latinovits Pál: A jegyző ur tán csak nem óhajt évekre kiterjedő szabadságot élvezni?

Karácson Gyula: A fiam kurucz, a Karesi vöm is az, a másik vöm pedig, Isten bocsáss, szintén az lett, pedig egy hirlapi nyilatkozatban világosan megírta, hogy imádja Tisza Pistát s vakon követi november 18. után is, mert a legjelesebb magyarnak tartja. Amikor ez a vöm is kurucz nótát fuj, hát csak én legyek labancz. Soha! Soha!

Dr. Dungyerszky Gedeon: Minek a sok, hiábavaló beszéd. Az egész lárifári. Szegények vagyunk. (Szónoknak könyörödományt gyűjtenek.) Tehát hagyjuk a nemzeti sallangot. Kenyér után nézzünk.

Latinovits Pál: A sok okos, magvas eszméktől duzzadó beszédek után bezárom a vitát. **Fölteszem** a kérdést.

Keczeli Mészáros Géza: Hova teszi föl? Hagyja csak lent. Nem türjük az ilyen önkénykedést.

Latinovits Pál: A szavazás megtörtént. Az előadás véget ért. A legközelebbi előadás, gazdag és változatos műsorral augusztus 24-én lesz. A nagyközönség tömeges megjelenését kérjük. A hölgyek szórakoztatásáról külön fogunk gondoskodni.

Közgazdaság.

A komló állása.

A júniusi szép lombosodás s részbeni kivirítás július elején is fokozódott, úgy hogy az ágak rakva voltak virággal mindenfelé, sőt a korai-félék tobozai gyorsan fejlődtek. Az utolsó esők — július 8—12-ike — után azonban teljes erővel következett be a nyár, majdnem mindenütt a hó végéig tartó **esőhiánnyal** s így bár a kivirítás tökéletes volt, a **tobozfejlődés** még július végén is alig birt megindulni s ha igen, az is egyenetlenül, sőt félfő, hogy már-már az aszályba csapó időjárásban a kései-félék virágja le fog peregni. Ahogy augusztus elején becsülük komlójukat a gazdák, úgy országszerte a szárazság miatt 10—20 százalékkal lesz kevesebb a termés, sőt a kilátás romolhatik is, ha várva-várt esők be nem következnek. Egyébiránt másfelé különösebb kártétel júliusban sem volt, a száraz időjárás kedvezett a komlóbolha s helyenként a komlóatka (Kupferbrand) fejlődésének, pár helyen a jégeső tett 5—8 százalék kárt. A **Királyhágóntul** 380—420 kgr. termést remélnék csak egy kat. holdról, az **alföldi** kertekben 400—500 kgr.-ot, **Dunántul** 280—380 kgr.-ot, a **Felvidéken** 150—200 kgr.-ot várnak. A nyári komló szedése már július 20-án indult meg, sőt 25—26 táján az Alföld és Dunántul némely helyeiről már is küldettek külföldre az 5 kgr.-os posta (minta) csomagok: az értékesítés azonban még nem közöltetett. Egy Dunántuli termelő 240 koronáért adta el **előre** termését, de más helyen is ígértek már csel kereskedők 240—260 korona közt per 100 kgr.

A **külföldről** vegyes hírek érkeznek, a német szaklapok s a kereskedők körlevelei elég szép termést remélnék, de magántudósítások és Karlsbadot meg más külföldet járó magyar hazafiak

közléseiből gyengébb állapot tetszik ki. Így Rakonitz vidékén alig győzik a munkát a **jégkár-becsldk**, máshol szintén nem volt (Csehországban) elég eső, de most dicsérik a lapok a szép napos időt, közben azonban nem bírt meglombosodni a komló. Bajorország hegyvidéke szintén szenved a szárazságtól, jobban áll a termés Hollandau-ban; őszintébbek a württembergi s elzászi közlések, melyek szerint egy 2 napos jó meleg eső „még segíthet”, ha az angol, francia vagy belga lapokat vesszük, azokban egyenetlen tudósítások olvashatók, de határozott tünetje a kánikulának ez a most dühögő úgynevezett „komló-poesis!” S minthogy ilyen messziről nem látni be a külföldi komlóskertekbe, nem ártana, ha egy a segesvári komlószövetkezet, mint a bácskai komlótermelő-egylet ma-holnap kiküldene egy-egy szakavatott becsld emberüket a cseh-osztrák s délnémet főbb komlóvirányokra, adjanak hírt: hogy áll ott a komló? A nyári komlókereskedők már a Dunántulon járnak s gyalázkodva előre ígérnek; a mi termelőink általán 300 koronát remélnek egyelőre, de sokan nagyobb árban is bízna — ha a szárazság így tart. Az O. M. G. E. bizományosához az idén nagyon sokan küldik ki első termésüket 5 kilós zsákokban. De ajánlatos is, ha az első zsákért jó pénzt küld a cseh, hadd utazzon minden korai termésünk **postacsomagokban a külföldre** — addig is, míg a magyar sörözők megindulnak. A **nürnbergi** piacon megjelent az első stájer-komló csomag s kilóját 4:50 márkaért vették meg. Jó lesz tudni, hogy az idén komlóvásárt rendeznek Se gesvárt, de **Petrőcz** is, ahol nagyon helyesen, hetenként piac s ártudósítások is közöltnének, melyek bárki által megrendelhetők. **De kívánatos még, hogy minden árkinálásról tudósítást közöljenek a termelők is.**

Cserer Lajos.

Eső. Megyénkben e hét elején sűrű zápor-eső volt, mely az őszi veteményekre, különösen a tengerire kitűnő hatásvolt.

A műtrágya beszerzése. Az Omge felhívja a bácskai gazdákat figyelmét arra, hogy műtrágyaszükségletüket általa szerezzék be. Az I. rendű minőségről szavatol s jutányos árakat számít. A gazdatársadalom már azért is karolja föl az Omge közvetítését, mert a műtrágyagyárak közt létrejött kartellek az Omge versenye folytán szűntek meg.

A lépiene és serczegő üszög elleni védőoltásokhoz szükséges oltóanyag rossznak, sok esetben hatástalannak bizonyult. Gazdasági Egyetünk — a Vasmegeyi Gazdasági Egylet kezdeményezésére — fölirt a földmivelési miniszterhez, hogy az anyag előállítását ellenőrizze, esetleg vegye állami kezelésbe.

Sertésvész elleni szer. Simay Gyula monori földbirtokos tudvalevőleg sertésvész elleni szert talált föl. A fölhalálóról értesítette gazdasági egyletünket, hogy a szert kísérletképpen önköltségen á 1 kor. 20 fill. — szállítja.

Nyugoti tenyésztehenek bevásárlása. A M. M. Szövetkezetek lapunk utján arról értesíti a bácskai gazdákat, hogy nyugoti fajú tenyésztehenek bevásárlásával foglalkozik. Már most, az alpesi lehatás bevétele nélkül, fogad el megbízásokat.

Sertéshizlálás. A Magyar Mezőgazdák Szövetkezet kőbányai telepén sertéshizláló osztályt állított föl. Hizlálásra elfogad mindennemű sertéseket. Öreg, mustrasertésekre most alkalmas a hizlálás, mert az őszi szalámigyártáshoz idejekorán kell elkészülni. A feltételek a M. M. Szövetkezeténél (Alkótmány-utca 31.) tudhatók meg.

A bácsmegeyi szőlőtermés. Az utóbbi időben oly sok helyen és oly nagy mértékben lépett fel a peronospora és pedig különösen a bogycón, hogy az amugy is nagyon közepes terméseredmény alig fog megmaradhatni. Hozzájárul ehhez még az antraknózis és lisztharmat nevű betegség fellépése, sőt szörványosan a szőlőmoly jelenléte is konstatalható. Ha ehhez még hozzávesszük azt, hogy a fűrtök a kedvezőtlen időjárás következtében hiányosak, azonkívül a firkáló bogár és jégverés is több helyen megtizedelte a termést, úgy határozottan állítható, hogy a közepes termés könnyen gyenge középtermésre redukálódhatik.

Az újvidéki orsz. vásárra (e. hó 12—14-én) tilos a sertésfelhajtás, mert sertésvészt állapítottak meg.

Házipari szövetkezetek Bácsmegeyében.

A földmivelési miniszter segítségével megyénkben a közel jövőben 15 házipari szövetkezet fog létesülni. A szükséges intézkedéseket most végzi nagy agilitással **Zabik** László, a házipari tanfolyamok bácsmegeyi felügyelője.

A bácsmegeyi komlópiacz. (Saját tudósítónktól.) **Petrőcz**, 1905. aug. 8-án. Ártudósítás. Aug. 3-áról. Saazi piacz: 50 kgr. 200—220 kor. Idegen: 50 kgr. 160—170 kor.

Aug. 3-áról. Nürnbergi piacz: 50 kgr. elsőrendű 100—140 márka — 120—168 kor. Steierország: 100 kgr. idei termés Saazon eladva 420 kor. Segevári: 100 kgr. Elővétel 240 kor. A bácskai terméskilátások az utolsó eső következtében igen javultak, Németországban a tavalyi termés mennyiséget el nem érik, ugyanily kilátások vannak Amerikában is. Csehországból kapott hírekéből ezideig a termés átlagát megállapítani nem lehet. Fehérmegyében a korai fajták szedése folyamatban van, egyes készletekért 280 koronát kínáltak métermázsanként.

Szerkesztői üzenetek.

B. L. A., Újvidék. A posta a lapot a közelebbi cím daczára, „ismeretlen” jelzéssel visszaküldte. A költemény címébe és első sorába hiba csuszolt be. Epedek helyett eszedek-t szedtek

R. Gy., Ujpest. Az ilyen rakományal is csak edzett tollforgató képes beállítani. Rövid időközökben sorra kerülnek.

T. B., Zenta. A „Bácsmegeye” egyik párthoz se tartozik. Irányát szabadon, minden befolyástól menten követi. A másik dologban nem osztjuk véleményét. A közel jövő az ellenkezőjét fogja igazolni.

R. M., Zombor. Gyenge dolog. Átdolgozva tán közölhető volna.

„Nálad leszek édes rózsám nemsokára” Ezt nem kifogásolhatjuk. De hogy mifélek tegye meg az utat, az ellen már tiltakozunk.

R. M., Kunbaja. Intézkedtünk Mindkét helyre megy.

N. M., Órszállás Postára tettük. A jövőben ne méltóztassék bélyeget mellékelni. Hasonló esetben díjtalanul küldjük.

L. B., Újvidék. Egyelőre nem bolygatják.

Dr. T. Soh'se bajlódjék vele. Ugysem időszérü.

Palánka. Mi is olvastuk Vidákovits plébánosról a „Szabadka és Vidék”-ben megjelent kirohanást. Ilyen hangon papról nem szoktak írni. Ha pedig pap tette, kétszeresen elítélni való az eljárása.

W. Gy.—gy. Ugyan, kérem, hagyjon föl az ilyen lecczkékkel. Rossz helyre cizmezte

K. A., Temerin. Sorra kerül

M. R. J. Köszönet a rég várt értékes küldeményért.

Óbecse. Nem is bolondság olyan mecenásokat keresni, akik az újság előállítás költségeit fedezik. **J a u c h** főtisztelendő ur, mint e téren uttörő, szobrot érdemel. A lapnak a képviselőtestülethez intézett felhívása se utolsó dolog.

Nádaly község előljáráóságától.

1380 szám. kig. 905.

Pályázati hirdetés.

Bács Bodrogh vármegye **Nádaly** községében ujonnan rendszeresített községi **kisdedovónői állás betöltése** céljából pályázat hirdetik és felhívják mindazon oklevéllel bíró kisdedovónőket, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy kisdedovónői képesítő oklevél, születési, erkölcsi és illetőségi, valamint eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvényüket 1905. évi **augusztus hó 20-ik** napjáig alulírott előljárásnál adják be.

Az állás javadalma előleges havi részletekben kiszolgáltatandó évi 600 korona készpénzfizetés és 200 korona lakbér, — mely azonban, ha a község kisdedovódát épít, természetbeni lakással fog helyettesíttetni.

Szerb nyelv tudása feltétlenül megkívánatik. Kelt Nádalyán, 1905. július hó 27-én.

Kekezovich István, **Rákity Milan,**
jegyző. 2—2 bíró.

Pályázat.

A **katymári róm. kath. népiskolánál** egy magyar-német tannyelvű tanítói állásra, mely ezidő szerint csak ideiglenesen fog betölteni, pályázat hirdetik. Ez állomás javadalma 800 korona fizetés és 160 korona lakbér. A megválasztandó köteles lesz az iskolaszék által kijelölendő osztályban a mindennapi és ismétlő tankö-

teleteket tanítani. Lehetőleg zenében jártas férfi- és nőtanítók pályázhatnak, a kik kérvényüket a katymári róm. kath. iskolaszékre cizmezve f. évi **augusztus hó 20-ig** ns. és ft. **Klanszky Ferencz** apát esperes plébánoshoz Jánoshalmára (Bácsm.) küldjék. Ha nőtanító választatik, köteles lesz az iskolai leánykákat a női kézimunkában kioktatni. Az ideiglenesen megválasztott tanító fizetését állomása elfoglalása napjától huzza, ami iránt értesítést veend.

Katymár, 1905. aug. 5-én.

Gärtner Sándor
plébános.

1—2

727. szám. kig. 905.

Nemesmilitics községétől.

Hirdetmény.

Nemesmilitics községe jogerős határozattal egy **ártézi kut** furását határozván el, miért is a folyó évben végrehajtandó munkák biztosítására nézve nyilvános pályázatot hirdetünk 6000 koronában megállapított költség előirányzati összeg mellett.

A szabályszerűen kiállított írásbeli ajánlatok f. é. **aug. hó 13.** napjának d. e. 10. óráig adandók be Nemesmilitics község jegyzőjénél, s ugyanott a részletes feltételek bármikor megtekinthetők.

A szóbeli árlejtés f. é. aug. hó 13. án d. u. 4 órakor fog a község ház tanács termében megtartani.

Nemesmilitics 1905. évi aug. 7-én.

Wais György s. k. **Horváth Gyula** s. k.
jegyző. bíró.

4385—tkv. 1905.

Árverési hirdetés.

A bácsalmási kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tételik, miszerint dr. Kemény Zsigmond kérelmére Fenyvesi Simonnak, — **Barna Péterné** elleni végrehajtási ügyében dr. Mamusich Bódog szabadkai lakos kérelmére a visszarverés az 1881. évi LX. t. cz. 185. §-a értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő s jánoshalmi 1549 számú betétben A + 1 sorsz. 6199 2 hrszám alatt felvett Kecskés dűlőben fekvő 3 hold 527 öl területű legelőre 1869 korona kikiáltási árban ezennel elrendeltetik és annak Jánoshalma község házánál leendő megtartására 1905. évi **augusztus hó 22. napjának** délelőtti 10 órája kitéve, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirban a kiküldöttnek átadni.

Vevő köteles a vételárát három egyenlő részletben és pedig az első részletet az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap, a másodikat 60 nap, a harmadikat 90 nap alatt az árverés jogerőre emelkedésétől számított 5% kamatokkal együtt a szabadkai kir. adóhivatalba lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

A részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóság irattárában és Jánoshalma község házánál megtekinthetők.

A visszarverési kérvényért és az ennek folytán megtartott tárgyaláson való megjelenésért dr. Kemény Zsigmond részére dr. Mamusich Bódog késedelmes árverési vevő ellenében 22 korona 40 fillérben megállapítottatik.

Dr. Mamusich Bódog azzal a kérelmével, hogy a megvett ingatlan birtokába bevezetessék, minthogy az árverési feltételeknek eleget nem tett, elutasítottatik.

Bácsalmás, 1905. évi július hó 14. napján.

A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Terjék,
kr. albíró.

Iszákosság nincs

többé! Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

7-52

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szobeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos ellenszennévessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejtí mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki ismét, sok ezer férfit a szegény és becselenségtől megmentette, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította. Az intézet mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják egy próba adagot és egy köszönő irasokkal telt könyvet díj és költségmentesen küldi hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásától. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan.

INGYEN PRÓBA 616 sz. Vágja ki ezen szevényt és küldje meg az intézetnek. (Leveles 25 fillér levelezőlapok 10 fillérre bérmentesítendő.)

COZA INSTITUTE Dept 616, 62, (Chancery Lane, London, Anglia)

Állandóan dus választék **Érdélyi jármosökrök** valamint 1 és 2 éves **Érdélyi tinók** ből

a széplaki bérguzdaságban, Szamosujvár vasut állomástól 20 percz távolságra. Körülményes felvilágosítást készséggel ad: **Alexa Miklós SZAMOSUJVÁRT** (Szolnok-Dobokamegye) 31 40

Ma már minden uri nő tudja, hogy a világhírű valódi angol **„EDISIN“** (rem az egyetlen legmegbízhatóbb arczápoló szer. Teljesen ártalmatlan, nappal is használható

zsirtalan crem már néhány napi használat után eltávolít minden bőrtisztátalanságot, szeplőt, májfoltot és az **arczot üdévé és fehérré varázsolja.** Kapható: **fehér és rózsaszinben.** Utánzatoktól óvakodjunk s csak **VALÓDI KATONA-féle angol EDISIN** cremet kérjünk.

Egy tégely ára 1 korona. Egy darab valódi angol Edisin szappan 80 fillér. Kapható kizárólag **Katona Ágoston** gyógyszerésznél Szabadkán a Szentháromság gyógyszerertárban, VIII. kör, Csernovits-utca, 285 sz.

Ma már minden ember tudja, hogy a világhírű **Valódi Növény**

Essencia-Fluid csak „KATONA“-féle „K. A.“ védjeggyel. Páratlan. — Nélkülözhetetlen — Elérhetetlenül megbízható nagy gyógyhatásu házi gyógyszer. Gyorsan gyógyít minden gyomor rendtelenséget, megszüntet gyomor- és hasgörcsöt. Kétféle szer minden gyengeségben, étvágytalanságban stb. Gyorsan étvágyat gerjeszt, így a test erőfokozódását — a test súlyának növekedését idézi elő, az egész idegrendszert megerősíti. Mint külszer, fényesen bizonyult köszvényénél, csuszál, tagszagatásnál, stb. nél. — Óvakodjunk tehát hatáskülső külföldi utánzatok megrendelésétől és kérjünk határozottan csak egyetlen gyártmányu KATONA féle igazi Növény Essencia-Fluidot, mely 12 üveg 4 kor. 1 üveg 40 fillér. — Minden olyan FLUIDOT, melyen nem áll rajta KATONA név, vissza kell utasítani, mivel hamisított.

Kapható Budapesten: Török József gyógyszerertára; Szabadkán: Katona Ágoston gyógyszerész Csernovits-utca, Wachsmann Jenő gyógyszerész Széchenyi-tér, Zalán Béla droguistás Kossuth-u., ifj. Hoffmann József gyógyszerertára II. kör, Zimonyi ut.

Megvizsgálva és véleményezve. 8-

Schottola Ernő

BUDAPEST, VI., Andrássy-ut 2.

A közeledő szüreti időnyre ajánlok: kétszeresen működő

Borsajtókat,

önálló szerkezettű szőlőzúzókat bogyozó-készülékkel és anélkül,

borszivattyukat, amerikai gumitömlőket, bor- és mustmérőket, szőlőszedő ollókat, szőlőtáposó zsákokat, erjesztő-fölcseréket, (kogyogókat) porcellánból, üvegből, pléhből és minden a szőlő- és pinczegazdászathoz szükséges anyagot és cikkeket.

Nagy képes árjegyzékem kivánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

„SZINHÁZ és ÉLET“

a legszebb magyar hetilap,

megjelen minden szombaton. Egyes szám 24 fill.

Felelős szerkesztő: LENKEI LAJOS.

A vállalat igazgatója: LENKEI ZSIGMOND.

600 oldal! Több mint 1000 kép!

Szenzáció szép „A Színház“ félévi bekötési tábjaja! Diszes vászonkötésben kapható 1 kor. 80 fillérért a kiadóhivatalban, (20 fillér szállítási díj, ha postai kézbesítés kívántatik.)

Gyönyörű „A Színház“ félévének diszes kötete 600 oldalnyi terjedelemben. 33 füzet, több mint 1000 eredeti képpel, gyönyörű kötésben 5 korona.

Az európai és különösen a magyar színházi év eseményeinek krónikája.

Uj előfizetők négy koronáért kapják meg. — Nem szabad egy család könyvtárából sem hiányoznia.

Megrendelhető: **a „Színház és Élet“** kiadóhivatalában Budapest, VIII. Baross u. 59 sz. és az összes hazai könyvkereskedésekben. 38-

Szabadalmazott

Kosárbetétek

gőzcséplőgépek számára,

kaphatók a feltalálónál, teljes felelősség mellett, hogy tiszta cséplést lehet vele végezni a legrosszabb esetben is. Ugyszintén a kukoricaszárát, a legvastagabbat is össze lehet vele teljesen tépetni. Ősszel, a mikor még a kukoricaszárnak egy kis nyirkossága van, kazalba rakva összefülled és kitűnő takarmánnyá válik. Bővebb felvilágosítással mindenkor szolgálók

A kosárbetétek ára:

4 lóerejű géphez	60 kor.
6 „ „	70 „
8 „ „	80 „
10 „ „	90 „
12 „ „	100 „

Megrendelés esetén a kosár szélességének mérete beküldendő.

BAJZATH IGNÁCZ

Székelyhíd.

9-10

Szőlő-sajtók

Gyümölcs-sajtók

„HERKULES“ kettős nyomószerkezettel kézi hajtásra

Hydraulikus sajtók

magas nyomás és nagy munkaképesség számára

Gyümölcs-zúzókat, szőlő-malmok, bogyozó gépek.

Teljesen fölszerelt **szüretelő készülékek** állandóan és kocsira szerelve. **Lé-sajtólók, bogyo őrők.**

Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék számára, gyümölcs-hámozó és vágó gépek. — Szabad, önműködő, hordozható és szállítható

„SYPHONIA“-permetező, szőlők, gyümölcs, fák, komló és szegesz permezésére. **Szőlő-ekék** gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett kitévésére. **Szőlő-ekék** legfontosabb legújabb szerkesztés szerint

Mayfarth PH. és Társa

gazdasági gépgyárai, vasöntődéje és gőzhámorai által

B É C S, II/1. Taborstraße 71.

Kitüntetve 550 arany, ezüst éremmel stb.

Részletes árjegyzékek ingyen és bérmentve. 10-12 Képviselek és viszontárúsítók kerestetnek.

ALFA-SEPARATOR RÉSZV.-TARSASÁG BUDAPESTEN

VI. LOMB-UTCZA 11.

Tejgazdasági gépgyár.

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Tejszövetkezetek és tejtelepek berendezése.

Árjegyzék, tervek és költségvetések díjmentesen.
Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 600 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 60 000 darab. 81—

RADITS LŐRINCZ PÉCSETT

1884. óta fennálló kávé-telepe.

A kor követelményeinek megfelelőleg gazdagon felszerelt műhelyeivel és nagy dongafa-raktárával

versenyen fölül áll.

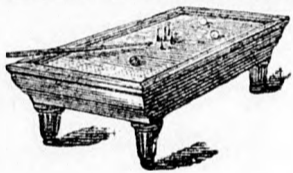
A legkitűnőbb anyagból készít

boros, sörös és szesz hordókat,

ajtokat, kádakat a legkisebbtől a legnagyobbig, bármilyen mennyiségben, gyorsan, pontosan, lelkiismeretes kiszolgálás mellett a lehető legjutányosabb áron.

Elvállal ügy magános, mint üzleti vagy Uradalmi pinczeberendezéseket, javításokat s minden e szakmába vágó munkát.

Kész hordókban állandó raktár. Meghívásra bárhol megjelen. 66—

Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep,
SZEGED, Boldogasszony-sugarat 58. sz

Legújabb szerkezetű fordítható tekeasztalok jóállás és kedvező fizetési feltételek mellett. Régi tekeasztalok becsérése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen. 31—

Véd-jegy.

A Zalathnai kénkovand-ipar
részvény-társaság

Brassói kén-
és műtrágya-gyára

ajánlja legjobb minőségű mindennemű

műtrágyáit

t.e. a gazdaközönség becses figyelmébe. Ajánlatokkal készséggel szolgál a

KÖZPONTI IRODA

Budapest,
IV. Mária Valéria utca 7.

110—

Legújabb rendszerű

SZÉNSAVAS-

bor- és sörkímérő-készülékek, fűrdőkészülékek, (föltűnést keltő gyógyeredményekkel) hűtő- és jéggyártógépek és telepek, szikvizgyártógépek, teljes berendezések és az összes e szakmába vágó szükségleti cikkek, továbbá fémárak, nevezetesen pincefölszerelési cikkek, staniol palackkupakok kaphatók jóállás mellett, kitűnő minőségben.

Dr. Wagner és Társai

egyesült gyárak, mint betéti társaság

Budapest, IX., Tinódy-u. 3. Bécs, XVIII.

Tömeggyártás, tehát olcsó áruk. — Kedvező fizetési feltételek.

Képes árjegyzék a gyár bármely osztályából ingyen és bérmentve küldetik. Nagyobb vidéki városokban jártas képviselők kerestetnek. 82—

A „Lóhere“ védjegyű

THOMAS-SALAK

a legjobb és legolcsóbb

foszfor-sav-trágya

az összes kalászos, lóhere, takarmány és kapásnövény, kertivetemény alá, valamint rét és legelő, főleg komló és szőlőkre.

Ezen thomassalak hazánkban, a legutóbbi években eszközölt trágyázási kísérletek alkalmával, kizárólag kitűnő eredményt mutatott fel.

Csak a „Lóhere“ védjegyű thomassalak származik a csehországi Thomasművekből.

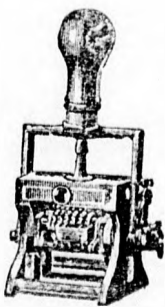
A „Lóhere“ védjegy kezeségét nyújt az áru föltétlen tisztasága, idegen anyagoktól való mentessége és legnagyobb mérvű oldhatósága tekintetében.

Árajánlatok, szakiratok és bármely irányban kívánt felvilágosításokkal készséggel szolgál a Csehországi Thomasművek eladási Irodája,

Bécs.

Vezérképviselője Magyarországon:

LÁSZLÓ MARCELL, Budapest, VI. Teréz-körút 22. 113—

Kivatalos

bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számozó gépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ vésnök

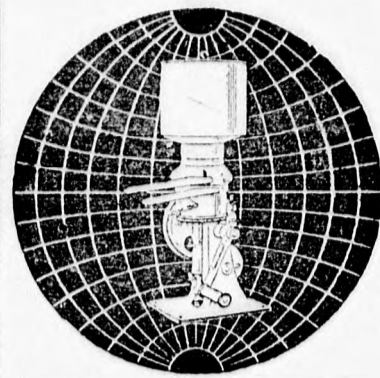
Budapest, VI. Váci-körút 17. sz.

A Bácsmegyei Gazdaszövetség szállítja. Árjegyzék kívánatra ingyen.

124—

Fontos a tejgazdaságban a GLOBE SEPARATOR.

Teljes tejszövetkezeti berendezések, kézierő- és turbina hajtásra, ugyszintén mindennemű tejgazdasági gépeket és eszközöket tejszállításhoz, vaj- és sajtyártáshoz.

Legelőnyösebben szállít az Első magyar tejgazdasági gép- és eszközgyár

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI. Jász-utca, 7. sz.

Árjegyzék, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Vaj kivétel! Friss vaját és túrót évi kötés mellett minden mennyiségben a legmagasabb áron átvesszünk. 78—

Vasuti menetrend.

Bajáról Zomborba reggel 4 és 7. 12 órákor és délután 1.15 órákor.

Zomborból Ujvidékre reggel 2.25 és 6.51 órákor és d. u. 3.51 óra.

Ujvidékről Zomborba reggel 2.45 és 7.51 órákor és d. u. 1.40 órákor.

Zomborból Bajára reggel 7.05 órákor és d. u. 12.57 és 4.05 órákor.

Ujvidékről Titelre reggel 6.37 és d. u. 5.10 órákor.

Titelről Ujvidékre reggel 3.32 és d. u. 1 órákor.

Hegyes-Feketehegyről Palánkára reggel 6.59 és d. u. 6.10 órákor.

Palánkáról Hegyes-Feketehegyre reggel 2.55 és d. u. 2.45 órákor.

Szabadkáról Obecsére reggel 4.40 és d. u. 1.32 órákor.

Obecséről Szabadkára reggel 4.10 és d. u. 1.10 órákor.

Szabadkáról Zomborba reggel 5 órákor, d. u. 2.02, 6.50 (gyors) és 6.55 órákor.

Zomborból Szabadkára reggel 4.40, 8.35 (gyors) 11.27 és d. u. 8.51 órákor.

Szabadkáról Bajára reggel 4.50, d. u. 1.47 és 7.00 órákor.

Bajáról Szabadkára reggel 7.17, 10.40, és d. u. 7.47 órákor.

Obecséről Ujvidékre reggel 4.40, 9.50 és d. u. 4.25 órákor.

Ujvidékről Obecsére reggel 4.17, 8.55 és d. u. 5 órákor.

Budapestről Szabadkára reggel 7 (gyors) 7.15 és d. u. 1.55, 3.20 (gyors) 10.10 órákor.

Szabadkáról Budapestre reggel 5.05, 9.51 (gyors), 1.52, 6.37 (gyors) és 11.50 órákor.

Szuperfoszfátot

STASSFURTI KAINITOT

szavatolt 12.4% tiszta káli — 23—24% kén-savas káli tartalommal

Stassfurti káli trágyasót

szavatolt 40% tiszta káli — 74—76% kén-savas káli tartalommal

kovasavas kálit

(dohánytrágyázásra)

továbbá mindennemű műtrágyaféléket, azonkívül rézgálicot (98—99%) elismert kitűnő minőségben legolcsóbban szállít a

„HUNGÁRIA“

Műtrágya, kén-sav és vegyi ipar részvénytársaság 125—

Budapest, V., Fürdő-utca 8.